

LBRIS

We know
books

ANA-MARIA NEGRILĂ

CRONICA
BARBARĂ

Hyperliteratura

LBRIS CUPRINS

Primul chip:

„Întelepciunea si iubirea mea e jocul.”17

Al doilea chip:

„Jocul si-ntelepciunea mea-i iubirea!”101

Al treilea chip:

„Iubirea si jocul meu e-ntelepciunea!”249

Prolog

Jurnalul lui Ymar

I445

Stefano, tu, pe care ar trebui să te numesc părinte, mi-ai dat acest jurnal, învelit în piele moale, uimitor de frumoasă, decorată cu flori din bucăți de piele colorată, atât de bine realizate, încât par vii. E un obiect mai scump decât aş merita eu, având în vedere cine sunt, dar poate este modul tău de a-mi arăta că-ți pare rău pentru visele mele sfărâmate și pentru că am crezut, chiar dacă viața mă învățase altceva, că destinul meu s-ar putea schimba.

Într-o zi, Stefano, ai venit la căpătâiul meu și, după ce m-ai certat din nou fiindcă nu vreau să mă ridic din pat și să mănânc, mi-ai pus pe piept acest jurnal, privindu-mă stingherit.

– Ruggiero crede că te-ar ajuta dacă ai scrie în el.

Mi-am dat seama că vrei să mă amăgești, să mă faci să te iert pentru că ți-ai încălcat promisiunea. Ai niște ochi care imploră milă chiar și când vrei să mă cerți. Toți văd asta și toți se gândesc cum să te înșele. Iată însă că, tocmai eu, cel mai priceput la înșelătorii, am ajuns să sufăr din cauza ta. Cine ar fi crezut?

Deci, te privesc în ochi și ignor darul tău, deși degetele mele mângâie ușor petalele din piele colorată.

– Poate o să-l folosesc, deși ce am eu de spus?

De fapt, atât eu, cât și Hamid, Celălalt Sufflet al meu, am scris fiecare câte un jurnal, din care o să rup foile și o să le așez mai târziu între copertele acestea de piele ca într-un mormânt.

Mă privești din nou, cerându-ți iertare pentru suferința mea, chiar dacă nu spui un cuvânt. Știu că durerea mea te macină, pentru că ai dat greș ca medic, – deși ce vină ai tu, care, oricât ai dori, nu poți face miracole? –, însă nu pot trece peste faptul c-ai tăiat picioarele viselor mele ce alergau atât de iute. Sunt sigur că vrei să-mi mai spui ceva, citesc chiar cuvintele nerostite alunecându-ți pe buze, apare însă Ruggiero, piaza rea, și te cheamă afară, pretextând că vrea să-ți ceară sfatul în legătură cu unul dintre soldații bolnavi. Te ridici ca mânat de un vânt rece și-l urmezi fără o vorbă.

Ce secrete mai ascundeți și voi? Acum o lună credeam că vă pot citi pe amândoi, însă acum am altceva la care să mă gândesc. Totuși, știu de ceva vreme că nu ești fiul lui Ruggiero, orice ați susține amândoi. Nu este vorba că nu semănați, ceea ce este foarte adevărat, dar nici gesturile voastre nu vorbesc despre un tată și un fiu, ci despre un stăpân și slujitor.

După ce pleci, mă apuc să scriu rândurile acestea pe prima pagină: „Am văzut lumina soarelui într-un sat îndepărtat, pe o coastă bătută de vânt, cu păduri rare, cocoșate pe dealuri cu o iarbă de un verde triumfător, așa cum n-am mai întâlnit de atunci, tot fiind dus de colo-colo prin țara necredincioșilor. M-am născut, deci, în anul 6934¹ de la zidirea lumii, în mijlocul verii, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului.”

E ciudat să știu asta și să nu-mi știu numele, care ar trebui să fie cel care mă definește, care vorbește despre mine de pe buzele celorlalți, atunci când eu nu sunt de față. Însă nu este așa! Iată că știu ziua și ora la care am venit pe lume, dar numele dat de părinții mei creștini s-a pierdut prin ascunzișurile memoriei.

Am fost cunoscut ca Hamid, Ugo, dar am fost strigat și în alte feluri. Tu mă cunoști ca Ymar, un nume pe care l-am cules întâmplător de pe buzele unei târfe într-o tavernă dintr-un sat de lângă Florența,

iar ceva din felul în care ochii i-au strălucit și cele două silabe i s-au rostogolit pe buzele de cinabru m-a făcut să-mi doresc să mă fi numit așa. Așa i-am și zis că mă chema, pe când asudam asupra ei, singuri în grădina sălbatică a unei case ruinate:

– Mai știi un Ymar, un negustor din Franția, mi-a spus în timp ce o împingeam cu putere, dar eu i-am acoperit gura cu palma, fiindcă nu-mi place sporovăiala târfelor când nu le plătesc pentru altceva.

Mă îndoiam că omul acela fusese negustor, ci, mai degrabă, vreun servitor sau marinar de abia ajuns la țarm, deși, după atâtea săptămâni de călătorie, în care cu greu vezi picior de femeie, nici măcar un negustor nu se arată mofturos. La sfârșit, fata n-a vrut să-mi ia banii și-a zis că a făcut totul din plăcere pentru un băiat frumos ca mine, dar eu am insistat și i-am băgat cu de-a sila în sân. Nu voiam să rămân dator, iar banii nici nu erau ai mei, ci ai stăpânului meu de atunci, don Diego, care sforăia deja pe salteaua de paie de la han și, legănat în vise, nu avea habar pe unde umblam. Se îmbătase și el cu vin și cu dragoste, așa cum voiam și eu să fac cu târfa mea cu ochi mari și negri.

N-am multe amintiri din copilărie, doar casa mare din lemn, curtea plină de orătănii, semn de bogăție, satul răsfirat pe pantele dealurilor, biserica la care eram dus la sărbători, lacrimile mamei, nu știu dacă de tristețe sau de bucurie, dezmierdările ei, sentimentul că eram iubit și apărat. Doar că toate acestea nu sunt decât vise dintre cele cu picioare lungi, care mă fugăresc în nopțile de iarnă.

N-am avut noroc în viață, dacă noroc înseamnă că n-am murit când am fost răpit într-o zi de pe plaja din apropierea satului și dus departe. Atunci, mi-am rătăcit o parte dintre amintiri, chiar și numele, deși, ce înseamnă un nume când ai atâtea altele de pierdut? Am fost luat împreună cu alți copii cu care umblam pe mal în căutare de scoici, dar nu-mi amintesc decât valurile bătând malul și rostogolind pietricele colorate și fragmente de cochilii, iar, dacă închid ochii, nu-mi vin în minte nici corăbiile apărute la orizont, nici bărcile pline de oameni înarmați, nici strigătele de ajutor și nici plânsetele, nimic care să strice un vis pe care l-am avut și în care posed nu numai frumusețe și bogăție, dar și putere asupra celorlalți oameni.

Am pierdut mult, pentru că am și avut mult, iar primele lacrimi mi s-au amestecat cu apele mării. Cel care m-a răpit a avut grijă de

mine, deși nu-mi amintesc nici de acest lucru, ci a fost doar o imagine recuperată din cuvintele altui stăpân care a mulțumit cerului că am fost tratat și de alții conform valorii pe care o aveam pe piață. Așa că, până la urmă, nu știu nici măcar asta cu siguranță, doar sper să fi avut milă de vârsta mea fragedă și să nu mă fi lăsat flămând sau să nu-mi fi făcut lucrurile care se întâmplau cu sclavii tineri pe corăbiile piraților. Acum, nu mai contează, dar mi-ar plăcea să fie așa, chiar dacă un lucru de care nu-ți amintești nici nu există pentru tine, orice ar susține alții.

Sunt, deci, un om fără nume, dar care a fost strigat în multe feluri, după locul în care s-a aflat – de la Ymar, la cel de Ugo din Chambéry, sau la cel de Aziz, împrumutat de nevoie, sau la obișnuitul și umilul Hamid. Ultimul nu mi-a plăcut, fiindcă îl aveam atâția alți oameni, ceea ce însemna că nu mai eram eu cel care purtam numele, ci oricine de oriunde – orice copil aproape gol, alergând prin praful străzilor din Cairo sub soarele arzător, orice cărăuș, apar, cămilar, vânzător de curmale, negustor din *suk*².

Dintre numele pe care le-am avut de-a lungul timpului, cel mai mult mi-au plăcut Siraj, fiindcă este minunat să fii lumina ochilor cuiva, dar și Ymar, tocmai pentru că e un nume pe care nu l-am mai auzit la nimeni. Nu știu dacă nu cumva l-am înțeles eu greșit, iar târfa a vrut să mă încânte când mi-a zis că l-a mai auzit și ea. Oricum, de îndată ce l-am rostit cu glas tare și i-am anunțat și pe alții că așa trebuiau să-mi zică de atunci încolo, numele a început să existe.

– Don Diego, i-am spus negustorului care îmi era stăpân la vremea aceea, am visat în noaptea asta că eram din nou copil și, dintr-odată, mi-am amintit numele meu adevărat. Ymar! Așa vreau să mă numești, ci nu altfel.

Diego m-a privit cu gura căscată atât pentru surpriza de a-i zice așa ceva brusc, cât și pentru îndrăzneală.

– Alt nume al păgânilor? a pufnit nemulțumit. Și dacă-ți spun Hamid, ce are?

M-am întors cu spatele la el și am început să trebăluiesc fără o vorbă prin cameră. Știam că asta îl scoate din minți. N-am mai văzut om care să ceară atâta atenție, de parcă n-ar fi în mințile lui. Dacă ar

² *Suk* (cuv. arab) – bazar, târg.

fi slăt sau sărac, aș nfelege să vrea măcar ca servitorul lui, pe care îl plătește din puținii bani rămași, să i arate respect, dar nu e cazul lui don Diego, care e tnr și destul de bogat. S-a repezit la mine și m-a lovit, dar știam că deja pierduse de când srise din pat pe jumătate gol, aș a că, pn la urmă, a cedat și a început să-mi zică Ymar în joacă, apoi s-a obișnuit cu numele atât de mult, nct nu l-a mai rostit pe celălalt.

Diego știa că eram creștin, dar prefera să se prefacă neștiutor, iar faptul că nu-mi aminteam mare lucru de dinainte de-a fi fost vndut necredincioșilor i întreține iluzia că aș fi fost musulman. De fapt, eram și nu eram creștin, iar dacă aș fi ajuns în oricare alt loc, aș fi fost orice altceva.

Ct am stat în Egipt, m-am închinat la fel ca necredincioșii, cel puțin ct am fost sclavul lor, dar nu o făceam din convingere și asta nu pentru că aș fi avut ceva cu religia lor, ci pentru că nu mi se părea că m-ar putea izbăvi de robie. Credința era numai unul dintre lucrurile pe care fusesem nevoit să le practic ct fusesem închis în colivia de fier a sclaviei. Aș ajunseseam la fel ca unele păsări mari și critoare, cu ciocuri curbe și pene viu colorate cărora, dacă le acorzi multă atenție, se atașează de tine și încep să strige cteva cuvinte. Mult timp și eu am vorbit numai limba necredincioșilor, de fapt, nu doar una, ci mai multe dialecte, în funcție de locul în care ajungeam, iar, la final, am nimerit tot la creștini, am nvtat și din limbile lor, dar nu pot spune că am dus-o mult mai bine cu ei decât atunci când alergam pe străzile din al-Qhira³.

După cum spuneam, nu conta unde eram, ce limbă vorbeam și ce religie declaram că am, pentru că eram tot rob. Doar tu, Stefano, m-ai făcut să întrezăresc un alt final al viselor mele, iar pentru asta te urăsc și tot pentru asta voi pune în acest jurnal povestea adevărată a vieții mele.

Mult timp mi-am notat amintirile doar pentru plăcerea mea, dar acum le voi relua, voi adnota paginile deja scrise și ți le voi adresa ție. Apoi, le voi ține ascunse, dar ți le voi da să le citești înainte să mori de mna mea.

Și astfel voi îndeplini ceea ce este, cred, destinul meu!

3 Orașul Cairo.

Cairo

1433 - 1441

Jurnalul lui Hamid

Stau într-o casă mare și albă, cu o curte mică, împreună cu alți băieți de vârsta mea, sunt bine îmbrăcat, sunt spălat și am părul bine periat de robul care se ocupă de noi. Mănânc tot felul de zaharicale, aș zice dulci ca mierea dacă nu ar fi chiar mai dulci ca ea, și nu fac nimic toată ziua decât să mă joc. Cică trebuie să mă mai împlinesc, altfel nimeni nu va vrea să mă cumpere și asta este foarte rău. Casa are două etaje cu încăperi albe, iar pe podele niște cârpe groase și colorate, pe care ședem când mâncăm la mesele joase. E înconjurată de ziduri înalte și fără nicio plantă, nici măcar cu pomii aceea cu trunchiuri golașe și cu un pământ de frunze în vârf, cum am mai văzut pe străzi. Pe jos este pământ, dar nu din cel negru, ci mai mult un praf alburiu prin care ne rostogolim și ne murdărim hainele când suntem lăsați liberi, spre disperarea robului. Este o perioadă veselă, pentru că n-am amintiri, deci nu sufăr, nu ca alți copii care plâng pe înfundate când cred că nu-i vede nimeni.

Nu știu cât stau acolo, acum mi se par doar câteva zile, dar e posibil să fi fost câteva luni, deoarece puțin mai târziu se dovedește că am învățat destul de bine limba lor ciudată.

După un timp, mă pot înțelege cu ceilalți, pielea îmi devine lucioasă, iar părul, de culoarea prăjiturilor încărcate de miere și aromă de trandafiri, mi-a crescut și s-a buclat frumos pe umeri. Necazul meu este că n-am mai fost lăsat afară în curte de teama ca tenul meu deschis la culoare să nu se întunece, așa că stau închis în casă cât e ziua de lungă, alături de alți copii care au avut ghinionul să fie albi ca mine. Ceilalți, cei maronii sau negri, se dau în continuare de-a dura prin curte, scoțând strigăte de încântare.

Țin minte bine când sunt îmbăiat, aranjat, îmbrăcat în cele mai bune haine și dus de mână în fața unui bărbat la fel de întunecat la chip ca tovarășii mei din curte, cu obrajii uscați, acoperiți de-o barbă neagră, cu o gură cu buze roșii, pierdute în hățișul acela, cu ochii ca întunecimile unor porți – pe care, chiar dacă le-ai deschide, te temi de ce s-ar putea ascunde dincolo de ele. Pe cap are o bucată de material răsucit ca o plăcintă foarte mare. Cu cât este omul mai important, cu atât turbanul lui este mai mare. Mă uit la el și mă aștept să-i cadă de pe creștet dintr-un moment în altul. Mi se cere să mă fâțai prin odaie, să spun câteva cuvinte, iar bărbatul se apropie de mine, mă apucă de bărbie și începe să mă studieze. Mă răsuțește în fel și chip, apoi pare mulțumit. Înțeleg limba lor, dar nu așa de bine, cu toate lecțiile pe care le-am luat. Astfel, trec din stăpânirea negustorului în cea a primului meu stăpân.

Casa lui seamănă cu cealaltă, doar că are odăi mai mari, covoare mai frumoase și o curte mai largă, cu câțiva pomi, palmieri și un sicomor, un mic bazin cu apă, iar pe pereții albi apar din loc în loc ferestre ascunse pe jumătate de tot felul de dantelării de piatră. Probabil că asta înseamnă bogăție, îmi spun, și mă bucur ca un prost ca și cum toate mi-ar aparține. Așa ajung să stau împreună cu alți copii. Toți sunt întunecați la culoare și știu și limba mai bine decât mine, așa că mă așez în colț și-i privesc tăcut cum sporovăiesc. Din când în când, îmi aruncă priviri furișe cu ochii lor negri sau căprui, dar mă prefac că nu-i bag în seamă.

Un băiat mai mare intră în odaie și îi gonește afară, iar pe mine mă ia de mână și mă trage după el. Pe băiat îl cheamă Ahmad și devine în scurt timp cel mai bun prieten al meu.

Suntem nedespărțiți. Se vede că are o slăbiciune pentru mine la fel ca slujitoarele de la bucătărie. Nu cred să aibă mai mult de treisprezece-

paisprezece ani, dar mie mi se pare foarte matur și înțelept. Le știe pe toate, îmi arată cum sunt făcute lucrurile prin casă, ce trebuie să spun și ce nu, mă apără de ceilalți, mai ales că la început sufăr de un fel de amorțeală, care mă face să obolesc repede. Mă ajută să intru grațiile bucătăresei, Deeba, care folosește rămășițele de la mesele îmbelșugate ale stăpânilor ca să-mi sature și mie stomacul. Deeba nu este zgârcită cu noi așa cum este cu alții. Fața ei neagră se luminează când mă vede cum înghesui în mine mâncăruri cu vinete și ardei, carne de oaie, ce se topește în gură, dar mai ales dulciuri, foitaje subțiri și bronzate, mustind de siropuri parfumate.

Merg alături de Ahmad, săltând prin praful drumului și însoțind-o în *suk* pe una dintre slujitoare, pricepută la alesul verdețurilor. Eu nu mă pricep la mare lucru, dar ascult cu mare atenție și-o ajut să care coșurile. Așa trec zilele, poate chiar și un an sau doi, iar cu cât stau mai mult prin casă, cu atât îi învăț rosturile.

Stăpânul meu, Abdel-Hakim, are trei soții și mai mulți copii, care coboară în curte și se joacă cu noi. Uneori, mi-e greu să accept că nimic din casa aceea nu-mi aparține, nici chiar hainele pe care le port. Trebuie să fiu atent ce fac și ce zic fiindcă, deși sunt rob, nu mă simt deloc diferit de cum eram pe când alergam liber pe dealuri. Știu că stăpânii mei se poartă bine cu mine, mâncarea este bună, chiar și fără darurile Deebei, munca nu este foarte grea, iar pedepsele, când vin, sunt măcar drepte. Totuși, atmosfera aceasta liniștită mă face să-mi doresc altceva.

– Stăpânul nostru este negustor foarte cunoscut în *suk*, mă lămurește Ahmad, are dughene multe și-a fost în toate părțile lumii.

– Poate c-a ajuns și în țara mea, îi spun plin de speranță.

Ahmad ridică din umerii înguști.

– Nu știi asta, doar că lipsește multe luni, iar când ajunge acasă, se odihnește și atunci trebuie să facem multă liniște.

N-am probleme să fac liniște, asta este lucrul la care mă pricep cel mai bine. Deeba ne lasă să stăm mult timp împreună și aranjează lucrurile în așa fel încât să ne ocupăm de aceleași treburi. Țin la Ahmad și la Deeba, care îmi amintește de cum ar fi fost dacă aș mai fi avut o mamă, însă am un secret pe care îl păzesc cu strășnicie. Casa este plină de lucruri strălucitoare a căror valoare nu o cunosc, dar care

trezesc o foame în mine. Poate că am mai ascuns și din lucrurile din casa mea adevărată, poate am mai avut comori de pietricele, de bețe strâmbe sau scoici, dar nu-mi mai amintesc de ele, ci doar de foamea care mă trage spre obiectele ciudate.

Nu iau niciodată ceva de valoare, sau care cred eu că e așa, ci doar mici lucruri – un fel de nasture de culoare galbenă, o mărgică desprinsă din vălurile uneia dintre soții, o bucată de material tot ruptă de la vreo rochie ce se agățase în vreun cui. Le ascund într-un cotlon, sub o scară, și mă feresc de toți când mă duc să le admir. Nu mă gândesc că le fur, ci doar că le salvez. De fapt, nici nu știu ce e aia să furi. Ni s-a zis să fim atenți cu vasele din casă, să nu le scăpăm din mâini și să le spargem, că vom fi bătuți, așa cum se și întâmplă uneori când strigătele noastre se înalță între zidurile albe. Dar nimeni nu a zis ceva de luat lucruri și de pus în altă parte. Așa că eu nu fur, doar împrumut, deși nici asta nu e adevărat de vreme ce nu fac nimic cu obiectele acelea, ci doar le adun ca o coșofană.

Între timp, Ahmad mă îndeamnă la joc. Muncim din greu, dar suntem veseli, iar el sporovăiește tot timpul. Facem totul împreună, de dimineața până seara; din când în când, avem timp să ne hârjonim prin curte, dar numai dacă nu ne vede nimeni, altfel precis primim câte ceva de făcut. Ahmad se pricepe să scape de treabă, dar eu îl întrec curând când descopăr că Deeba mă iubește. Nu știu dacă este ea atât de întunecată la chip, sau sunt eu prea alb, dar când mă mângâie și-mi pipăie brațele subțiri, zicând cu teamă – Ala, ești slab ca un țâr și-o să te îmbolnăvești dacă nu mănânci! –, mi se pare că pielea ei a fost cufundată în cerneală.

Așa că mă prefac că sunt slăbit, iar draga de ea mă îndoapă pe furiș. De obicei, eu aleg bucațelele cele mai bune și i le duc lui Ahmad. Sunt foarte priceput să iau lucrurile de sub ochii oamenilor și să le zâmbesc dulce. Chiar și ascunzând o prăjitură în pumnul strâns și dus la spate, Deeba nu observă nimic, mă privește și-mi spune:

– Ce ochi frumoși, n-am mai văzut așa ceva la nimeni!

Apoi face un semn pe care nu-l înțeleg și oftează. Știi că-i pare rău de mine, fiindcă sunt rob și departe de casa mea. E o femeie grasă și cred că urâtă, dar mie nu-mi pasă. Dacă îmi dă dragoste, îi dau și eu.

Îi duc prăjitura lui Ahmad, care îmi mulțumește și-o îmbucă, mușcând bucăți mici și închizând ochii de plăcere. Stăm într-un

cotlon ferit, dar aud un foșnet deasupra noastră și văd o față mică și ascuțită, înconjurată de un văl țesut cu multe fire colorate și împodobit cu pietre albe. E una dintre copilele mici ale stăpânului, fiica uneia dintre soțiile tinere. Stăpâna cea mare, grasă aproape cât Deeba și aproape la fel de oacheșă ca ea, apare prin curte doar ca să ocărăscă și, chiar dacă n-o vedem, îi auzim glasul ascuțit disciplinând servitoarele sau pe celelalte soții. Ahmad îmi face atunci cu ochiul și ne ascundem.

Fiica aceasta ne urmărește de ceva timp. Când îmi aude glasul, apare de nicăieri și se uită fix la mine. Probabil i se pare ciudat felul în care arăt. Nu e mult mai mare ca mine, dar ea, spre deosebire de mine, are o casă și o familie. Privirea mi se oprește asupra giuvaierului verde, ce-i atârnă la gât, și mă simt ciudat, ca și când fata mi-ar fi furat ceva, fiindcă are exact culoarea ochilor mei.

Ne prefacem că nu o observăm și plecăm râzând. Ahmad nu se mai gândește la ea, dar eu nu-mi pot lua gândul de la piatra verde. Mai am în comoara mea din cotlon unele mici și albe, ce strălucesc în mii de culori când prind în ele razele soarelui, dar nimic atât de mare și misterios.

Curând, Ahmad mă ia să hoinărim pe străzi, sub soarele arzător, fiindcă este prea cald pentru orice, mai puțin pentru explorare. Ahmad știe bine orașul, cotloanele umbroase, tarabele din *suk*, fiindcă deseori o întovărășește pe vreuna dintre soții când se duce la cumpărături, legănându-se pe spinarea unui măgăruș. În Cairo, numai oamenii săraci umblă pe jos, cei bogați închiriază un animal să-i ducă. Mergem prin căldura arzătoare, parcă fără nicio țintă, dar pentru mine nu contează, oricum mă țin după el ca un cățeluș pierdut.

Străzile sunt aglomerate, înguste, pline de oameni și animale și, chiar dacă proprietarii prăvăliilor le stropesc cu apă, praful tot se ridică în aer, mai ales că unele ulițe nu au nici trei picioare lățime. În plus, trebuie să ne ferim de soldații călări, care sunt în stare să te calce în picioare în goana lor. Sunt amețit, pentru că nu înțeleg bine limba, nici viața, nici expresiile de pe fețele oamenilor. De exemplu, vânzătorul care se uită la mine râzând spune ceva jignitor, de vreme ce Ahmad îi răspunde tăios și mă trage după el? Sau bătrânul cu turban cât capul lui, cu fața maronie și uscată ca o prună, aruncând